لە پەراوێزی ململانێی باڵەکانی ناو دەسەڵاتی رژیم، لە کوردستان

فەراز رەها
و/سمکۆ نووری

هەڵبژاردنەکانی سەرکۆماری لە ئێران بەرێوەیە.بە هۆی ئەو ئاڵوگۆڕانەی کە لە چوار ساڵی رابوردوودا لە ناوچەکە هاتووەتە ئاراوە، هەل و مەرجێکی جیاوازی لە مەیدانی سیاسی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست، بە گشتی و لە ئێران پێك هێناوە کە هەل و مەرجی جموجۆڵە سیاسییەکان و هەروەها جێگۆرکێی دەسەڵات لە نێو کۆماری ئیسلامی ئێران داخستووەتە ژێر کاریگەری خۆیەوە. ئێستا لە حالێکدا خولی نۆهەمی بەناو هەڵبژادن نزیك دەبینەوە کە دەسەڵاتداران و سیاسەت داڕێژەرانی ئەم رژیمە لە ماوەیەك لەوە پێشەوە لە گیرو گرفتەکانیان دەکۆڵنەوە و بە خەیاڵی خۆیان رێگە چارەیەکیان بۆ بەدی کردووە.

یەکێك لەو شوێنە گرینگ و ستراتێژیکانە کە ئێستا چووەتە ناوەندی بایەخەکانەوە، ناوچە کوردنشینەکانە,

فەرهاد ئەمینپوور لە ژمارەی 30ی بڵاوکراوەی "رۆژهەڵات"دا سەبارەت بەم بارودۆخە ئاوادەڵێت: ئاڵوگۆڕە سیاسییەکانی مانگەکانی رابوردوو لە کوردستان و تێهەڵکێشی ئەم مەسەلەیە لەگەڵ ئاڵوگۆڕ و رووداوە سیاسییەکانی عێراق تا رادەیەك کاریگەری بووە کە هەندێك لە کارناسانی بەم دەرئەنجامە گەیاندووە کە کوردستان ئاکامی هەڵبژاردنەکانی سەرۆك کۆماری لە ئێران، دیاری دەکات. سەرەڕای ئەوەی کە ئەم وتانە هەڵگرێ هەندێك راستییە، بەڵام جیاوازی نێوان راستییەکان و چەواشەکاری، کاتێك خۆی دەردەخات کە بزانین کارناسانی ئەوان، چییان بەدی کردووە کە خێرا ئاوای لێکدەدەنەوە؟ وەڵام دانەوە بەم پرسیارە

پێویسته و ئامانجی ئەم وتارەش هەر ئەمەیە. هەموو کەس لە روانگەی خۆیەوە خوازراو یان نەخوازراو لە بارودۆخی ئێستای عێراق و پێگەی کوردەکان لە دەسەڵاتی سیاسی ئەم وڵاتە ئاگادارە. کەسانێك کە دوای ساڵەها سەرکوت و داسەپاندنی نامرۆڤانەترین هەڵاواردن لە دژیان، ئەمرۆ تا ئاستێك پێگەیان بەرز بووەتەوە کە دەبنە خاوەن پلەی سەرۆك کۆماری عێراقی دیمۆکراتیك و فیدراڵ کە بە دڵنیاییەوە ئەم دەسکەوتە ناتوانێت وەها هەستێکی لە ناوخۆی نەتەوەکانی دیکەی ناوچەکەدا لە نەتەوەیەکی ژێرچەپۆکە کە هەمووکات کەوتووەتە ژێر سەرکوت و کوشت و برەو لە باری سیاسیەوە بووە بە هێزێك کە سرنجی کارناسانی بە پێچەوانەی خۆیان بۆ ئەم مەسەلەیە راکێشاوە کە بەشێوەیەك وردبینانەتر بڕواننە مەسەلەی کوردستان.

ئەو شتەی کە سەروتار نووسی رۆژهەڵات وەك (سەرەتای رێگە) ناوی لێدەبا،گۆیا کۆمەڵێك لە هەڵسووڕاوانی سیاسی لە شارە کوردنشینەکان پێش لە بەڕێوە چوونی خولی نۆهەمی هەڵبژاردنی سەر کۆماری رژیمدا چالاکی خۆیان لە ژێرناوی (ئیسلاحخوازانی کورد) دەست پێکردووە و بە، بەڕێوە بردنی چەند دانیشتن و کۆبوونەوە، وروژاندنی باسگەلێك سەبارەت بە ماڤ کوردەکان، کەشوهەوای سیاسی وڵاتیان خستووەتە ژێر کاریگەری خۆیان و زۆربەی هەرەزۆری لایەن و کەسایەتییە سیاسیەکانی ناچارکردووە، هەڵوێست بگرن، نەتەنیا بەو جۆرە نییە کە ئەوان وای لێك دەدەنەوە، بەڵکوو هۆکاری دەست پێکردن و بەرێوە چوونی وەها دانیشتن و دژ کردەوە گەلێك لە لایەن دەسەڵاتدارانی کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە دەبێ لە نێوخەباتی شێلگیرانە و دژی سەرەڕۆیی خەڵکی کوردستاندا بەدی بکرێت کە لە مانگەکانی رابوردوودا پزیسکەی ئەم ئاگرە لە کوردستاندا لە لایەن پاسداران و لیباس شەخسییەکان و دەست و پێوەندەکانیتریانەوە درواتە بەر هێرش و سەرکوت کراوە.

مەبەست لە گرنگی پێدان بە کۆمەڵێك کەس لە ژێر ناوی بێنێوەرۆکی وەك ئیسلاحخوازانی کورد، بەلارێدابردنی بزووتنەوەی ئیعتیرازی لە کوردستان و دەرباز بوونە لە دووپات بوونەوەی ئەزموونی تاڵی تەحریمی بۆیرانەی هەڵبژاردنەکانی مەجلیسی حەوتەم لە لایەن خەڵکی کوردستانەوەیە.

ریسوا بوونی ئەم بەناو ئیسلاحخوازانە کاتێك دەردەکەوێت کە بەپێی ئەو هەواڵانەی لە مەڕ کۆبوونەوەکانی ئەم بەناو ئیسلاحخوازانە لە کوردستان بڵاو دەبنەوە، لە هەموو دانیشتنەکانی ئەم جەنابانەدا کۆمەڵێك لە بەرپرسانی ئەمنیەتی و هێزە سەرکوتگەرەکان بەشداربوون کە ئەمە خۆی بەڵگەیەکە بۆ ناراست بوونی وادە و بەڵێنەکانی ئەمانە بە خەڵکی کوردستان.

ئیسلاحخوازانی کورد مەرجی بەشداریان لە 15 خاڵدا گەڵاڵە دەکەن و هات و هەواری لە سەر ساز دەکەن کە ئەگەر وانەکرێت، وادەکەین. بەڵام لەم دانیشتنەدا هیچ باسێك لەم خواستانە ناکەن بە چەشنێك کە دەڵێی هیچ خواستێك لە ئارادا نییە، لێرەدا ئامانجی راستەقینەیان کە راکێشانی خەڵکی کوردستانە بۆ پێی سندووقەکانی دەنگدان، خۆی نیشان دەدات و ئەم رێککەوتنە شاراوەیە دەردەکەوێت. لە درێژەی ئەم دانیشتنەدا نوێنەری خامنەئی لە کوردستان لە سەر ئەم مەسەلەیە جەخت دەکات کە ئامانجی

پاوان خوازان و ئیسلاحخوازان، پارێزگاری له دەسەڵات و به وتەی ئەو بەرنگارییە لە بەرابەر دژی شۆڕشە و دەڵێت: نابێ بە قازانجی نەیارانی دەسەڵات دەست لە چالاکی هەڵگرین.

ئەم وتانە جەخت دەکاتە سەر ئەم دوو خاڵە:

یەکەم–دەسەڵاتدارنی کۆماری ئیسلامی بە هەرتك باڵکەیەوە ئامانجیان تەنیا پاراستن و راگرتنی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامییە.

دووهەم– بەشداری نوێنەری خامنەیی لەم کۆبوونەوانەدا، هەڵگری ئەم پەیامەیە کە بەدروست کردنی بەناو ئاڵتێرناتیڤ لە بەرابەر بزوتنەوەی شۆرشگێڕانەی خەڵکی کوردستان کە لە لایەن دەسەڵاتدارانی رژیمەوە بە دژی شۆڕش و دەست و پەیوەندی بێگانە ناوی لێدەبەن، تا بە خەیاڵی خۆیان لە کاریگەری ئەم بزووتنەوەیە کەم بکەنەوە.دژی کورد بوون و دژی خەڵکی بوونی ئەم جۆرە رەوتانە لە وتەکانی مووسەویدا خۆی نیشان دەدات ئەو دەڵێت: بە سرنج دان بە ئاڵوگۆڕەکانی عێراق و بوونی کوردێك بە سەرۆك کۆماری عێراق، ناوچەکە دەکەوێتە بەر مەترسی پەرەسەندنی نەتەوەخوازی کە لەم پەیوەندا ئەرکی ئێوە پاوانخوازان و ئیسلاحخوازانی کورد قورستر دەبێت. لە کۆتاییدا وتە بێژی پاوانخوازانی کورد، لە ئیسلاحخوازانی کورد وەك کەسانێکی بە ئەزموون لە دامەزراوەکانی رژیم ناو دەبات و ئەرکی پاراستنی رژیم دەخاتە ئەستۆی هەرتكلا و نوێنەری ئیسلاحخوازان دەکاتە سەر راکێشانی رای گشتی بۆ لای خۆیان و دروست کردنی ئاڵتێرناتیڤ لە بەرابەر کەسانی تردا پێشنیار دەکات.

ئاوڕدانەوەیەکی خێرا لەم کۆبوونەوانە ئەم چەن خاڵەمان بۆ روون دەکەنەوە:

1. کوردستانی ئێران لە هەڵبژاردنی داهاتوودا یەکێك لە گرینگترین و ستراتیژکترین ناوچەکان دەبێت کە دەبێ بە هەر شێوەیەك کە دەکرێت لە هەستیار ئەم لایەن کەم بکرێتەوە.
2. هەوڵدان و گەشە و پەرەسەندنی هەستی نەتەوەخوازی و ئازادیخوازی لە کوردستانی ئێران لە لایەن رژیمی ئیسلامییەوە مەسەلەیەکی جێگای مەترسییە.
3. دروست کردنی شەڕ و ئاژاوە لە نێوان پاوانخوازان و ئیسلاحخوازان تەنیا، شانۆگەرییە و بە مەبەستی چەواشەکردنی خواستەکانی گەلی کورد و هاوتەریب کردنی ئەم خواستانە لە گەڵ یاساکانی کۆماری ئیسلامییە.
4. بە وتەی پاوانخوازان، ئیسلاحخوازان لە کوردستان کەسانێکی نزیك و دڵسۆزی ویلایەتی فەقێهن لە کوردستاندا، ئێستەش ئەرکی سەرەکییان پاراستن و راگرتنی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی و ویلایەتی فەقێهە.
5. ئەمانە سەر بە هەر چین و توێژ و مەزهەبێك بن لە سەر یەك بنەما کۆکن و ئەویش پاراستنی دەسەڵاتی دیکتاتۆری دینییە.

بەڵام لە کۆتاییدا دەبێ بڵێن کە وێنەی کۆماری ئیسلامی لە کوردستان بە داپۆشراویش هیچ کات توانایی بەلاڕێدابردنی کۆمەڵگای وشیاری کوردستانی نییە و دەبێ بە تەحریمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆك کۆماری رژیم لە کوردستان شانوگەری هەڵبژاردن بکەینە مەیدانی ریسوایی زۆرتری ئەم رژیمە.